

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΓΡΑΠΤΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΓΙΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗΣ ΓΝΩΣΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Θέμα: Ελληνικά

Ημερομηνία: 24 Νοεμβρίου 2011

Διάρκεια: 2 ώρες και 30 λεπτά

ΤΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4) ΣΕΛΙΔΕΣ
ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΝΑ ΔΟΘΟΥΝ ΣΤΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΕΚΘΕΣΗ

(Μονάδες 50)

Να αναπτύξετε ένα από τα πιο κάτω θέματα (450-500 λέξεις).

1. *Η αιδώς, με τις έννοιες του σεβασμού προς τους άλλους και της αξιοπρέπειας, πρέπει να αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του κάθε ενάρετου δημόσιου λειτουργού/ηγέτη.*
Να αναπτύξετε την πιο πάνω θέση, με επιχειρήματα και πειστικά παραδείγματα, και να προτείνετε τρόπους με τους οποίους κάθε άνθρωπος μπορεί να αποκτήσει αυτή τη στάση ζωής.
2. *Η αλλοτρίωση αποτελεί σοβαρότατη «ασθένεια» της σύγχρονης εποχής.*
Με βάση την πιο πάνω θέση, να παρουσιάσετε την κατάσταση στην οποία βρίσκεται σήμερα ο άνθρωπος και να αναλύσετε τα αίτιά της.
3. *Παρά το γεγονός ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα έχουν κατοχυρωθεί στην Ευρώπη και στον κόσμο με διεθνείς συνθήκες εδώ και αιώνες και παρά την πολυεπίπεδη εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εντούτοις συχνά γινόμαστε μάρτυρες παραβίασης των ανθρώπινων δικαιωμάτων στην καθημερινότητά μας.*
Σε ποιους τομείς εντοπίζονται, κατά τη γνώμη σας, οι περισσότερες παραβιάσεις ανθρώπινων δικαιωμάτων στην καθημερινότητά μας και γιατί; Πώς μπορεί η κοινωνία να απαλλαγεί πλήρως από αυτό το δυσάρεστο φαινόμενο;

Να διαβάσετε με προσοχή το πιο κάτω κείμενο και να απαντήσετε σε όλες τις ερωτήσεις που ακολουθούν:

Γίνεται **ευρύτατα** αποδεκτό ότι η λογικότητα είναι η δυνατότητα των ανθρώπων να αντιλαμβάνονται αρχές και σκοπούς, να κρίνουν και να εκτιμούν ορθά σε οποιοδήποτε τομέα της ζωής. Είναι μια ικανότητα και μια στάση που επιτρέπει στο άτομο να μαθαίνει από την εμπειρία με μέσο τον **κριτικό** διάλογο και την καθαρή σκέψη. Έτσι, το να είναι κανείς λογικός σημαίνει ότι έχει την ικανότητα και τη θέληση να δίνει και να δέχεται αιτιολογίες που είναι λογικά συνεπείς και να συμπεριφέρεται με αρμονία ανάμεσα στη σκέψη και στην πράξη. Πολλοί φιλόσοφοι **αποδέχονται** την **άποψη** ότι η έννοια της λογικότητας συνεπάγεται την έννοια της αμεροληψίας. Με αυτή την έννοια, το να είναι κανείς λογικός σημαίνει ότι μπορεί να διατηρεί μια αντικειμενική στάση στην κριτική του για όσα **συμβαίνουν** γύρω του και να αντιμετωπίζει τη ζωή κρίνοντας σε κάθε περίπτωση τα υπέρ και τα κατά με δικαιοσύνη.

Η **έννοια** της λογικότητας σημαίνει επίσης ότι το άτομο διαθέτει ετοιμότητα και προθυμία να ακούει τους άλλους, να τους ανέχεται και να τους αποδέχεται. Ένα λογικό άτομο είναι πάντα έτοιμο να ακούσει άλλους και να λάβει υπόψη τις απόψεις τους, γιατί ξέρει ότι κανείς δεν είναι **αλάνθαστος**. Είναι έτοιμο να ανεχθεί τους άλλους, γιατί έχει πίστη στην ικανότητά τους να σκέφτονται λογικά και γιατί πιστεύει στην επίλυση των διαφορών με το διάλογο. Το λογικό άτομο είναι πάντοτε έτοιμο να ανεχθεί τους άλλους, ακόμα και αν έχει δει ότι μια συζήτηση μαζί τους δεν έχει επιλύσει μια διαφορά. Φυσικά, η ανοχή και η αποδοχή άλλων απόψεων δε σημαίνει αναγκαστικά έγκριση ή υιοθέτηση των απόψεών τους.

Προβάλλοντας τη λογικότητα ως την πιο σημαντική δυνατότητα του ανθρώπου, δεν μπορεί παρά να έρθει στο νου μας ότι χιλιάδες χρόνια ανθρώπινης ιστορίας δείχνουν ότι οι άνθρωποι παρουσιάζουν περισσότερο παραλογισμό παρά λογικότητα στις πράξεις τους και το έχουν αποδείξει με τα πολλά επεισόδια βίας στα οποία έχουν καταφύγει. Αυτό μπορεί να είναι γεγονός, αλλά δεν αποδεικνύει ότι οι άνθρωποι είναι αναγκαστικά παράλογοι. Μπορεί οι άνθρωποι να συμπεριφέρονται παράλογα τις πιο πολλές φορές αλλά έχουν τη δυνατότητα για λογική συμπεριφορά, γιατί μπορούν να επικοινωνούν μεταξύ τους. Η λογικότητα γεννιέται με την επικοινωνία, γιατί αυτή είναι ο μόνος δρόμος με τον οποίο ο άνθρωπος μπορεί να μάθει ο ένας από τον άλλο, να συζητήσει και να **συνεννοηθεί**. Η επικοινωνία είναι η μόνη διαδικασία για αναθεώρηση των ιδεών μας και αλλαγή των θέσεών μας.

Η έννοια της λογικότητας ταυτίζεται συχνά με την έλλειψη της φαντασίας και την καταπίεση των συναισθημάτων. Αν όμως δεχθούμε ότι λογικότητα σημαίνει, ανάμεσα στα άλλα, ανοικτοσύνη του μυαλού, πρέπει να δεχθούμε ότι απαιτεί και τη φαντασία και τα αισθήματα. Ο παραλογισμός είναι αυτός που δεν επιτρέπει τη χρήση της φαντασίας και που **παραγνωρίζει** τα αισθήματα γι' αυτό αναγκαστικά τείνει προς το δογματισμό. Δογματισμός σημαίνει να πιστεύει κάποιος απόλυτα σε κάτι χωρίς να δέχεται αντίρρηση και χωρίς να ερευνά αν έχει δίκαιο ή όχι. Αυτό οδηγεί το άτομο, χωρίς επιχειρηματολογία, στην πλήρη αποδοχή ή στην πλήρη άρνηση μιας άποψης.

Χρ. Σοφianoύ, «Λογικότητα: Η ουσιαστική δυνατότητα των ανθρώπων», διασκευή

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

1. Να γράψετε την περίληψη του πιο πάνω κειμένου με δικά σας λόγια (100-120 λέξεις).
(Μονάδες 10)
2. Να βρείτε από το κείμενο για κατανόηση και να γράψετε τα δέκα (10) χαρακτηριστικά του λογικού ανθρώπου.
(Μονάδες 10)
3. Να εξηγήσετε τις δύο πιο κάτω απόψεις του συγγραφέα και να τις σχολιάσετε εκφράζοντας τη δική σας άποψη.

α) «Το λογικό άτομο είναι πάντοτε έτοιμο να ανεχθεί τους άλλους, ακόμα και αν έχει δει ότι μια συζήτηση μαζί τους δεν έχει επιλύσει μια διαφορά. Φυσικά, η ανοχή και η αποδοχή άλλων ατόμων δε σημαίνει αναγκαστικά έγκριση ή υιοθέτηση των απόψεών τους».

β) «Η επικοινωνία είναι η μόνη διαδικασία για αναθεώρηση των ιδεών μας και αλλαγή των θέσεών μας».

(Μονάδες 10)

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΓΛΩΣΣΑ

(Μονάδες 20)

Οι λέξεις των ασκήσεων 1- 6 προέρχονται από το ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ.

1. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις πιο κάτω λέξεις του κειμένου.

α) αλάνθαστος β) παραγνωρίζει
(Μονάδες 2)
2. Να γράψετε ένα αντίθετο για καθεμιά από τις πιο κάτω λέξεις:

α) ευρύτητα β) κριτικό
(Μονάδες 2)
3. Να χωρίσετε την πιο κάτω λέξη στα συνθετικά της μέρη.

α) αμεροληψία
(Μονάδες 2)
4. Να γράψετε (α) ένα παράγωγο ουσιαστικό και (β) ένα παράγωγο επίθετο για την καθεμιά από τις πιο κάτω λέξεις του κειμένου:

α) αποδέχονται β) συμβαίνουν
(Μονάδες 4)

5. Να γράψετε το ομόρριζο ρήμα που προκύπτει από τις πιο κάτω λέξεις αντίστοιχα:
α) άποψη β) έννοια **(Μονάδες 2)**

6. Να συμπληρώσετε τις πιο κάτω προτάσεις με το σωστό τύπο του ρήματος που βρίσκεται εντός εισαγωγικών. Στο τετράδιό σας να γράψετε προσεκτικά μόνο το σωστό τύπο και όχι ολόκληρη την πρόταση.

(Μονάδες 4)

ι) «προβάλλοντας»: Συμπληρώστε τις δύο προτάσεις που ακολουθούν με το σωστό τύπο του ρήματος που βρίσκεται εντός εισαγωγικών.

α) Ο κινηματογράφος «ΟΑΣΙΣ» τη νέα ταινία του Αγγελόπουλου για μία και μοναδική φορά την επόμενη Κυριακή στις 18:00. (μέλλοντας)

β) Κάθε φορά που έβγαινα από το σπίτι μου ο κατηγορούμενος αθόρυβα μέσα στο σκοτάδι. (παρατατικός)

ιι) «συνεννοηθεί»: Συμπληρώστε τις δύο προτάσεις που ακολουθούν με το σωστό τύπο του ρήματος που βρίσκεται εντός εισαγωγικών.

α) Ο ένας δε γνωρίζει τη γλώσσα του άλλου. Πώς θα; (β' ενικό πρόσωπο)

β) Εσείς οι δυο με τα μάτια. (ενεστώτας)

7. Να αντικαταστήσετε καθεμιά από τις πιο κάτω λόγιες φράσεις με την αντίστοιχη νεοελληνική. **(Μονάδες 2)**

α) Οι συνομιλίες για την επίλυση του Κυπριακού έγιναν **εκ του σύνεγγυς**.

β) Το λέτε αυτό γιατί **κρίνετε εξ ιδίων τα αλλότρια**.

8. Να εντοπίσετε το λάθος στις πιο κάτω προτάσεις και να ξαναγράψετε στο τετράδιό μόνο τη διόρθωση. **(Μονάδες 2)**

α) Όλοι μας συμφωνήσαμε, συμπεριλαμβανομένου και του ομιλών, ότι πρέπει να βοηθήσουμε στην αντιμετώπιση της κρίσης.

β) Τα γλυκά της μαμάς σου άρεσαν πολύ στον κόσμο και γι' αυτό έγιναν ανάρπαχτα.
